

Юры ХАДЫКА: «Мы не чакаем міласьці ад Лукашэнкі»

Напрэдадні Кангрэсу Дэмакратычных сілай старшыня ягонага Аргамітету прафэсар Юры Хадыка адказаў на некалькі пытаннія ў Бюлетея Асамблеі няўрадавых арганізацый.

— Юры Віктаравіч, калі ласка, некалькі словаў пра гісторыю правядзення Кангрэсу Дэмакратычных сілай...

— Кангрэс Дэмакратычных сілай сабраўся ўпершыню ў каstryчніку 1996 года. Ідэя ягонага склікання належала Беларускому Народнаму Фронту. Напрэдадні разғрендуму ўзынікі падставы для аўяднання ўсіх апазыцыйных сілай перад наступам

дыктатуры. З таго часу Кангрэс збіраўся яшча двойчы: у лютым 1997 года, калі стала вядома, што Эўрасавет будзе прымца адносна Беларусі нейкі спрытны ўпарядковашыць сітуацыю, і зноў паўстала неабходнасць прадаманістрацівца еднасць апазыцыйных палітычных сілай Беларусі. Трэці паседжанне адбылося напрыканцы студзеня 1999 года, калі траба было выпрацаўца адзінства стаўленнене да дзяржавы палітычных падзеяў года: выбараў у мясцовыя саветы паводле Лукашэнкаўскага закона, а таксама да ініцыятывы ВС 13-га склікання правесці альтэрнатыўную прэзідэнцкія выбары. Цалкам натуральна, што перад чарговай выбарчай кампаніяй, што таксама мусіць праводзіцца ў далёкіх ад дэмакратыўных ўмовах, трэба вызначыць агульную пазыцыю ўсіх дэмакратычных арганізацый.

— Юры Віктаравіч, які, на Ваш погляд, сапраўдны грунтшырокая абвешчанага грамадска-палітычнага дыялёту?

— Пасыль таго, як год таму ў Санкт-Пецярбурзе Парламонцкай асамбліяй АБСЕ прыняла вядомую рэзолюцыю на Беларусі, дзе заклікала урад апазыцію шуксаць війська з палітычнага тупіку шляхам перамоўа, а таксама пастаўіла перад афіцыйнае ўладаю шэршаг абавязковых да вырашэння пытаннія, Лукашэнка адчую сябе наўпэўнена і падпісаў адлаведнае пагадненне; тым больш, што 20 ліпеня сцякалі ягоныя пайўнамоцтвы. Але вельмі хутка сапраўдны палітычны дыялёг быў падмінёны неабвязковымі кансультациямі.

Як у нейкай манархічнай краіне, тыя шоў сканчаюцца звычайна тым, што Лукашэнку падносяць нейкія прашэнні, а той сваёю «міласцю» карае альбо міле. Гэта занадта адрозніваеца ад таго шляху, якім ішлі многія пастаўеца краіны: круглыя столы, сапраўдныя перамоўа паміж рэжымам і апазыціяй. Нажаль, у нас

да сёньняшняга дня ўсё гэтае сканчаеца на ўзоруні «кантактаў».

— Юры Віктаравіч, ці ёсьць пэўныя супяречнасці паміж нашымі апазыцыйнымі структурамі? Чу́ нават выраз: «Чаму Кангрэс павінны дыктуваць свою волю ўсім партыям...»

— Ен ізтага работця ня будзе. Пад час змагання з рэжымам Лукашэнкі ў нас склаліся пэўныя мэтады барацьбы. Найменш жорсткая: Кансультатыўны Савет, што да апошнага часу яднаў дзевяць апазыцыйных партый, прычым дэльце з іх можна называць дэмакратычным з пэўнымі абмежаваннямі. Гэта ПКБ на чале з Калякінам і ЛДЛБ Гайдукевічам. Хоць апошнія і завецца дэмакратычнай, але яе аўтарытарны стыль відавочны для ўсіх грамадзтва. Нядайна ЛДЛБ і КХП Зянона Пазняка заявілі аб спыненні свайго дзярзела ў Савецце; першыя заявілі аб сваёй гатоўнасці браць удзел у выбарах на любых умовах, другія — наадварот, але на любых умовах. Ядро жа КС — ягоную Раду, створаную падpréднім Кангрэсам — складаюць троі найбуйнейшых дэмакратычных партыі: ОГП, БНФ і БСДП (Народная Грамада). Думаю, што пасля чарговага паседжання кола гэтых партый будзе пашырана. Тым больш, што ў КР уваходзяць і Свабодныя прафасузы, і грамадзкія арганізацыі, напрыклад «Хартыя-97», і г.д.

— Як ізда справа падыходзіць да чарговага Кангрэсу ў рэгіёнах?

— Рэгіёны вельмі істотна актыўізаваліся апошнім часам, іхны ўнёсак на агульную барацьбу расце. У нашым аргамітэце, прынамсі, прадстаўлены ўсе вобласці краіны. І адмыслова для прадстайнікоў з рэгіёнаў зарэзэрвавана 280 дэлегаціяў мейсіцаў. Прычым кожная партыя, вядома ж, таксама закліча сваіх прадстайнікоў з рэгіёнаў.

— Калі ласка, некалькі словаў наконт складу Кангрэсу...

— Тут мы не нашмат адышлі ад прынцыпаў папярэдніх кангрэсаў. Хіба што БНФ, які раней атрымліваў большую квоту, зараз атрымаў таўку ж, якую атрымалі БСДП і АГП — 80 чалавек. Больш дробныя партыі, сараднікі партыі «Надзея», партыі Працы, Сацыял-Дэмакратычная Грамада і КХП — атрымалі па 40 мейсіцаў. Свабодныя прафасузы атрымалі 100 мандату, ТБМ, якое мае свае структуры амаль у кожным рэгіёне — 40 мейсіцаў. На Кангрэс абавязковая будуть запрошаныя ўсе дэпутаты апазыціі ВС XII і XIII склікання. І, вядома ж, больш за сто

мейсіцаў будзе аддадзена прадстаўнікам інтэлігенцыі, тым, хто вядомы сваімі дэмакратычнымі поглядамі, хто мае за плячыма пэўную актыўную дзеяніны. Гэтыя людзі атрымаюць персанальныя запрашэнні. Спіс іх вызначаны калегіяльна, нашым аргамітэтам.

— Ці будзець на Кангрэсе госьці з-за мяжы?

— Я, як старшыня аргамітэту, спачатку ня думаў пра гасці. Але настолькі патрабна, каб за мяжою падавалі пра нас дакладную, нетэндэнцыйную інфармацыю, што прыйшлося пераглядзець гэты пункт. Справа ў тым, што кожная наша краіна-суседка зараз вырашае свае найскладанейшыя праблемы, і натуральна, што ім — не да нашых праблемаў. Тому запрашэнне не прадстаўнікі дэмакратычных арганізацый з Польшчы, Літвы, Украіны, Расіі вельмі важна. Акром таго, мы разаслаі запрашэнны прадстайнікамі ўсіх амбасадаў, АБСЕ, — мы лічым гэтае сапраўдным практыгам таго дыялёгу, пра які так гучна крычыць Лукашэнка.

— Ці плянуета прысутніцтва на Кангрэсе кагося з прадстайнікоў афіцыйных уладаў?

— Ну, я накіраваў запрашэнне Чыкіну, ўсё ж такі ад ягонага подпісу залежаў дазвол на зыняцце тое самае залі... Да й ніякіх абмежаванняў наконт прысутніцтва журналістай афіцыйных СМИ мы таксама не давалі.

— Юры Віктаравіч, вашыя прадказаны — ці паслужыць Кангрэс сапраўдным штуршком для аўяднання ўсіх дэмакратычных слав? Тым больш, што набліжаецца Усебеларускі Звезд за незалежнасць...

— Вінік, якія б адштурхнулі нас на крок назад ад таго, што было дасягнута папярэднімі кангрэсамі, недагуцільныя. Вы ведаеце, што некаторыя партыі, напрыклад, узделычылі ў тых выбарах у мясцовыя органы ўлады: часткова — сацыял-дэмакраты, часткова «Яблыка», камуністы — і ўсе паспяхова праваліліся. Вопыткажа пра тое, што калектыўнае рацэнне, адзінства значна больш эфектыўнае ў змаганні, асабліва з дыктатарскімі рэжымам, чым права на сваю ўласную пазыцыю. Вось і даводзіцца канстатаваць, што таго хЛДЛБ, якая пра такую пазыцыю заявіла, тым самым падрывы даўвер да сваёй дэмакратычнасці, бо ў агульнім змаганні з антыдэмакратычным, дыктатарскім рэжымам яны занялі пазыцыю, якую можа быць інтарпрэтаваная як укосная яго падтрымка.

— А партыя Зянона Станіслававіча Пазняка — КХП?

— Яна займае самую радыкальную пазыцыю наконт выбараў. Лічу, што гэта — тупіковая пазыцыя. Канешне, я ня ведаю таіх атрымістак, якія б лічылі, што Лукашэнка можна югаварыць, — не. Толькі некаторыя фактыры рэальнай ўліку могуць прымусіць яго зрабіць саступкі. Але ж адмаўляць самую магчымасць таіх саступак — нелягічна, я б наўват сказаў, нецывлізвана.

8 чэрвеня 2000 года

ЗАЯВА

Рабочай групы

Асамблеі дэмакратычных няўрадавых арганізацый

Уладны рэжым спрабуе падмяніць палітычныя перамовы амorfным, без бакоў пракцэдуры і парадку дня, «дыялёгам» з узделам бязъмежнай колькасці грамадзкіх арганізацый. Але грамадзкія арганізацыі ня ёсьць

Рабочая група Асамблеі дэмакратычных няўрадавых арганізацый Беларусі съцвярджае, што далейшы ўздел грамадзкіх арганізацый у гэтак званым «шырокім дыялёгу» уваходзіць у супяречнасць з устаноўчымі прынцыпамі Асамблеі і несумешчальны з працай у Рабочай групе Асамблеі.

8 чэрвеня адбылося пасяджэнне Рабочай групы Асамблеі дэмакратычных няўрадавых арганізацый. Паводле саўмай нашумелай да апошняй месяцы падзея — так званага грамадзка-палітычнага дыялёту, абвешчанага прэзыйдэнтам Лукашэнка, адбылася дыскусія. Яе вынікам стала Заява Рабочай групы, зъмешчаная вышэй.

Акром таго, была заслушана інфармацыя па падрыхтоўцы да Усебеларускага звезды з Незалежнасцю.

Наступнае пасяджэнне Рабочай групы прызначана на 28 чэрвеня бытчага году.

Алесь БЕЛЯЦКІ:

«АСАМБЛЕЯ МОЖА І БУДЗЕ АКАЗВАЦЬ СВАІМ СЯБРАМ КАНКРЭТНЮ ДАЛАМОГУ»

— Спадар Алесь, не сакрэц, што сытуцьца з абаронай правоу чалавека ў нашай краіне пакідае жадаць лепшага...

— Зробім напралу. Вядома, што, у парашунаны з Эўропай, ЗША, напрот — з цывілізаванымі светам, нашая сытуцьца сапрауды не вытырмілае крытыкі. Але з тым, што было, напрыклад, пры панаўнай камуністай — не паразнаць. Зараз намаганнямі грамадзкасці аддаваныя права, якіх у жыхароў БССР праста быць не магло. Іншая справа — якія цяжкасці супрадаўжаюць ажыццяўленне правоу на грамадзкую дзеіннасць — права на арганізацыі, сходы, шэсцьці, друг, — карацей, на тое, без чаго нармалёвая грамадзкая дзеіннасць не магчымая.

— Якую ролю, на Ваш погляд, адигравае трэці сектар у абароне гэтых правоў? Ці не засяроджаюцца арганізацыі толькі на праваабарончай дзеіннасці?

— Абарона правоў ні ў якім разе не ўключает сябе толькі прысутніць нашых назіральникаў на судовых працэсах. Халя, канешне, і гэту дастаткова важную справу мы не пакідаем паза ўвагай. Тут важна — адсочваць тэндэнцыі, шукаць спрабы, якія дастаткова паказальні для грамадзтва ў дадзенай пэрыядзе. Калі казаць пра тыя ж судовыя працэсы, напрыклад, мы імкнемся абираць найбольш важныя для грамадзтва, і на толькі палітычныя: дзедаўшчына ў войску, карупцыя, і гэтак далей.

Па-другое. Я лічу, што абарона правоу грамадзянскай павінныні грунтавацца на толькі і на столкненні на контролі судовых перасыледаў. Яна павінна зыходзіць з ведання людзімі сваіх магчымасцяў, заканадаўства, і ня толькі беларускага. Менавіта ў інфармаваныні грамадзян — асноўная мэта арганізацый траціцца сектару.

— Зараз набірае моц тэндэнцыя да яднання арганізацыяў, якія да яго адносяцца...

— Так, і вялікую ролю тут павінна адиграваць менавіта Асамблея дэмакратычных няўрадавых арганізацыяў. Зададзім пытаньне: што могуць мець арганізацыі, якія ці ўжо ўвайшлі ў яе склад, ці звіраюцца гэтае зрабіць? Яны могуць мець канкрэтную дамому — пачынаючы ад регістрацыі і сканчваючы дапамогай у ажыццяўленні праек-

тай, якія гэтыя арганізацыі задумалі. І, вяртаячыся да пытання аб напрамках дзеіннасці, заўважу, што гэта не толькі праваабарончыя ініцыятывы. Гэта ю культуралігічныя праекты, і адукацыйныя імпрэзы, і сасветы грамадзяну ў галіне юрыспрудэнцыі, і стварэнне базаў дадзеных на разнастаках накірунках. У Асамбліе ёсьць магчымасці наладзіць справу так, што кожная арганізацыя будзе мець у яе асобе надзеінага памагатага.

— Спадар Алесь, як вядома, у Асамблію ўваходзіць дастаткова розныя арганізацыі, маючыя перад сабою не аднолькавыя мэты. Адны больш засяроджаныя на культуры, іншыя — на адукацыі, трэці — на праваабарончай дзеіннасці. Як знойдзіць Асамбліе пункты іх перасячэння, как за даволіць патрэбы кожнай арганізацыі?

— Справа ўтым, што большасць праблемаў, якія ўзнікаюць перад трэцім сектарам, ляжаць у адзінай плоскасці. Па-першае, як я казаў, гэтае праблемы з реістрацыяй. Рэжыму на выгадна мець у краіне разывать трэці сектар, які арыентуе грамадзтва на праўныя актыўнасці ня толькі ўтым, што датычыць паспяховага правядзення "Даждынак" ды лыжных кросаў. Мы можам дапамагчы людзям, якія вырашылі стварыць свае грамадскасці аўтаданыне, паспяхова праўсці гэты этап.

Па-другое, склалася так, што на Беларусі ня так шмат тых, хто разбіраецца ў грамадзкае дзеіннасці на столкі, каб узнаўчалиць аўтаданыне. Жаданыне — ёсьць, энергія — таксама, а вось ведаў не заўжды хапае. Таму Асамблія можа стварыць для тихіх актыўных людзей умовы для адсочвані.

І, па-трэцяе, праекты, што грамадзкія аўтаданыні мусіць рэалізоўваць, якіх бы галінаў тия не датычыліся. Асамблія можа і павінна дапамагаць сваім удзельнікам, хадзіць утым, каб праекты падрыхтоўваліся прафесійна, мелі надзеиную юрыдычную і эканамічную глебу, арганізоўваць сэмінары па тых ці іншых накірунках; прычым весьці гэтыя сэмінары мусіць прызнаныя спэцыялісты — юристы, супрацоўнікі мас-медиа, эканомісты і г.д.

Ідэяў можа быць шмат. Але вось ажыццяўленыне іх — справа больш складаная, чым вылучаныне. Для гэтага і патрэбна Асамблія — каб добрыя ідэі не зынікалі.

— Лета 2000 года аздзябана уздымам грамадзкае актыўнасці. Тут і правядзенне Кантрэсу дэмакратычных сілаў, і Усебеларускі зьезд...

— Узынікала патрэба ў аўмеркаваніі канкрэтных рэчак. Тут і выбары, трэба вызначыць да іх адносіны, і, вядома ж, імкненне разыму Лукашэнкі да яднання з Расеяй. Вось і трэба паказаць, што на Беларусі ня толькі ёсьць грамадзкая актыўнасць, але грунтавацца гэтая актыўнасць на канкрэтных прынцыпах — прынцыпах незалежнасці, единасці мэты і людзей, якія гэтае мэты дабіваюцца ■

ПРА БАБРУЙСКІ НЯ ТОЛЬКІ

У Бабруйску распачаўся цыкл сэмінараў, якія ладзяць Маладыя Сацыял-Дэмакраты. Усяго мусіць адбыцца 15 сэмінараў на саёмы розныя тэмы: гісторыя Бабруйшчыны, лекцыі й трэнінгі з пыхалёгіі, праваабаронныя ды іншага. Удзел у іх бяруць сябры незалежніцкіх арганізацый Бабруйшчыны. З 14 чэрвеня тэмай сэмінару будзе: «Маладёжная арганізацыя на Беларусі».

I ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ ТРЕБА АБАРАНЯЦЬ

У Жлобіне ствараецца аздзяляненне свабодных прафсаюзau. Суполка мае за мэту абарону правоу працдымальнікаў, якія адчываюць на сабе моцны ціск, у тым ліку з боку падатковай інспекцыі. Рэальна ў Жлобіне больш за тысяччу працдымальнікаў, але афіцыйна пасылья апошній перарэгістрацыі іх дзеінчайсе 800.

ПЭРФОМАНС ПА-МАЛАДЭЧАНСКУ

23 чэрвеня Маладэчанская арганізацыя Таварыства Беларускай Мовы ў мясцовым драмтэатры ладзіла бардаўскі канцэрт і пэрформанс, у якім прынялі ўдзел выдатныя беларускія барды Віктар Шалкевіч (Гародня), Зыміцер Бартосік (Менск), Сяргей Мінскевіч (Менск), Аляксандар Ільін (Маладэчна), Ален (Полацак), Руслан Паёт (Менск).

М А Л А Д Э Ч Н А І А

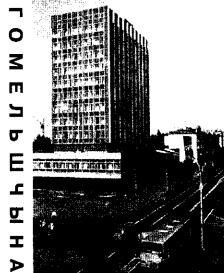
БЕЛАРУСЬ НА ПАРОЗЕ ВЫБАРУ

7 чэрвеня ў Менску прайшла канферэнцыя пад назвай «Беларусь на парозе выбару». Арганізавала яе міжнароднае грамадзкае аўтаданынне імя Генадзя Карпенкі. Асноўнымі пытаннямі, што абміркоўваліся на канферэнцыі, былі праблемы ў галіне палітычнай, эканамічнай і сацыяльнай сферах жыцця Беларусі. Удзел у канферэнцыі ўзялі лідэры палітычных партый, дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларусі 12-га і 13-га склікання, працтаванікі няўрадавых арганізацый рэспублікі.

«СКІНЫ» СУПРАЦЬ ФУТБАЛІСТАЎ

Група скінхэдаў зъдзейсніла напад на распайсоднікай незалежнага футбольнага выдання «Offside». Сутычка адбылася некалькі дзён таму ў Барысаве падчас гульні мясцовай футбольнай каманды БАТЭ і мазырскай «Славіі» на гарадзкім стадыёне. Бойка за-

вершылася лёгкімі траумамі для абодвух бакоў. Як распавядзе моладзь з «Offside», да сямі чалавек прысталі больш за дзесяць брытагаловых падлёткаў. Нягледзячы на непрыемны інцыдэнт, хлапцы з моладзевай газэты распавісілі ўвесь наклад першыё дыка. Цікава, што гэта ня першы выпадак, калі фашистоўскі арыентаваная моладзь спрабуе дзманстраваць сваю сілу. Некалькі тыдняў таму калі двух дзесяткай «скіноў» зьявілася перад Управай БНФ «Адраджэнне» падчас паседжання моладзевай арганізацыі «Малады Фронт». «Госьці» чапляліся практична да ўсіх, хто заходзіў ці выхадзіў з памяшканьня, правакуючы моладзь з упраўлівымі да масавай сутычкі (і гэта за два крокі ад Акадэміі міліцыі). Праз якія паўгадзіны скінхэды ўсё ж такі разышліся. Прымушаючы задумацца самі факты права-каційных дзеянняў маргінальной моладзі, якая мэтава актыўизавалася ў апошні час.

«ГОРАД НАШ!»

У Гародні з 25 траўня па 25 чэрвеня праходзіла дабрачынная акцыя «Горад наш», пад час якой збираліся рэчы на раздачу тым, хто мае ў іх патрэбу. На днях гарадзенская прадпрымальнікі падарылі мясцовому дзіцячаму дому ласункі юнікам, якія змянілі жыццё ўсіх дзіцяч. 1 чэрвеня калі 100 дзяцей з мнагадзетных і маламаёсных сем'яў за кошт гарадзенскіх прадпрымальнікаў змаглі пагушкацца на арэалах, схадзіць у лялечны тэатр і атрымалі пачастункі. Актыўны ўдзел у дабрачыннай акцыі бяруць прадпрымальнікі рэчавага рынку «Паўднёвы», актыўісты Гарадзенскага аддзялення БХК, арганізацыі «Крыніца міласэрнасці», Беларускай арганізацыі працоўных жанчын, шэраг іншых арганізацыяў і грамадзянай.

БУДЗЕ НОВАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ?

15 траўня ў Гародні адбыўся пікет супраць жорсткага абыходжання з жывёламі.

Як паведамляе газета «Пагоня», арганізаторы акцыі, якая распачалася ат 16 гадзіне ў цэнтры горада, запрашалі да ўдзелу ў ёй усіх, «каго хвалюе гэтая праблема і хто можа дапа-

магчы ў стварэнні грамадзкай арганізацыі, якая будзе займацца абаронай жывёлаў».

СЭМІНАРЫ

Свабодны Прафсаюз Слоніму сумесна з Фондам сацыяльных ініцыятываў і дасыльданніяў імі братоў Луцкевіча 10-11 чэрвеня праводзіў у горадзе праваабарончы сэмінар. На ім прысутнічала калі трыццаці чалавек, амаль палову з якіх складала моладзь з дэмакратычных партыяў і арганізацыяў гораду.

Падобная імпрэза адбылася і ў Гродні. На працягу двух дзён, 10-11 чэрвеня, тамтышы Свабодны Прафсаюз ладзіў сэмінар пад назівай «Ахова працы. Тэхніка бяспекі». У сэмінары прымалі ўдзел сябры рэгіянальных арганізацыяў Свабоднага Прафсаюзу.

КУДЫ ПАЙСЬЦІ ПРАЦАВАЦЬ?

Першасныя арганізацыі гарадзенскага Беларускага Незалежнага прафсаюза і Свабоднага прафсаюза 18 чэрвеня правялі ў горадзе канферэнцыю на тэму «Рынак працы для выпустніку навучальных установаў». У ёй бралі ўдзел сябры гарадзенскіх грамадзкіх арганізацыяў і партыяў. Запрошаныя да ўдзелу прадстаўнікі аддзелу працы й занятасці Гарадзенскага гарвыканкаму, упраўленні адукцыі, цэнтру прафарыентацыі моладзі не звязаліся на канферэнцыю. Удзельнікі сустрэчы канстатавалі, што ў разгэдніне ніякіх створаных ўмов для прафесійнай самарэалізацыі моладзі, адсутнічае даступная і поўная інфармацыя аб рынке працы. Вынікам канферэнцыі стала прыняцце заявы з запрашэннем уладаў да дыялогу па пытаннях функцыянування рынку працы для моладзі.

АБМЕН «ПРАФСАЮЗНЫМ» ВОПЫТАМ

На мінулым тыдні Гародню наведалі прадстаўнікі нямецкіх прафсаюзаў. На працягу тыдня яны «падарожнічалі» па гарадзенскіх прадпрыемствах, а ў нядзелю адбыўся сэмінар з удзелам сябраў Беларускага Незалежнага прафсаюза. Тэмай сэмінару было навучанні сябраў прафсаюзу і абмен вопытам нямецкіх і беларускіх прафсаюзыней. Гэта быў ня першы прыезд немецкай у нашу краіну. У мінулых разы яны наведалі Салігорск і Наваполацак.

У ПОШУКАХ ЗГОДЫ

На днях адбылося паседжанне Арганізацыйнай Рады «Маріліўскай альтэрнатывы» - аўтаданнія грамадзкіх і палітычных арганізацыяў горада. Асноўнымі пытаннямі, што абмяркоўваліся на ёй, былі: правядзенны Кангрэс дэмакратычных сіл і аўтадаваныя скары былі пададзеныя ў абласную прокуратуру, дзе паўбіці разбрарацца. Але, паводле звестак праваабаронцы Сяргея Абадоўскага, разбрарацца найперш пачалі з бесправаўнымі – сведкамі патэнціяльнай крымінальнай справы супраць супрацоўніка міліцыі. Да людзей ужо наведваліся да хаты, пагражалі, патрабавалі напісаць заявы, у якіх яны адмалююцца ад першасных паказанінў. Некаторыя, на жаль, не ўстаялі перад пагрозыўнымі словамі парушальнікаў у пагонах.

«ПРЕСА І ВЫБАРЫ»

У Магілёве адбыўся двухдзённы сэмінар пад назівай «Прэса і выбары». Ён быў арганізаваны фондам імі Фрыдрыха Эбэрта ў Беларусі і Беларускай асацыяцыяй журналістаў. Асноўнымі пытаннямі, што разглядаліся падчас сэмінару, былі сучасныя стан беларускага журналістыкі і роля рэгіянальнай прэсы ў выбарчай кампаніі. Удзельнічалі ў аўтадаваныні рэдактары і журналісты недзяржайных выданняў. Прыведзеныя пагадзіліся з тым, што журналісты павінны прапаноўваць людзямі конкретную інфармацыю, якая прымусіць іх суплаўляць факты і прымасць уласнай рашэнні, зыходзячы з реальнага палітычнага, эканамічнага і сацыяльнага становішча.

БЕСПРАЦОЎНЫ — ЗНАЧЫЦЬ, ВІНОУНЫ?

Магілёўскі праваабарончы цэнтар выкryў факты шматлікіх парушэнняў з боку мясцовых праваахоўных органаў, прымым досыцца выпадкова. Непадалёк ад мясцоўлага цэнтра занятасці праваабаронцы праводзілі аптычныя беспрацоўныя. Падчас гэтага мерапрыемства ў размове сталіся вядомыя цікавыя падрабязніцы. Размова ідзе пра беспадставае затрыманне беспрацоўных ды прыцягненне іх да прымусовых пракацуў у адным з магілёўскіх райадзеляў міліцыі. Міліцэйскі нарад забраў з сабой у пастарунак сем непрацоўных магілёўцаў, дзе ім прапанавалі альбо папрацаваць на тэрыторыі РАУС, альбо адсядзець 15 сутак за парушэнні, якога не было. Па словах начальніка РАУС, ніхто не

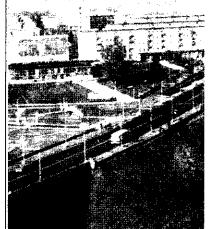
будзе даказаць невінаватасць бесправаўных. Людзям прыйшлося падпарадкавацца. Далей удалося высыветліць, што гэта далёка ня першы выпадак, калі «кампэнтэнтныя органы» нахабна парушаюць права чалавека і дзеючыя заканадаўства. Ад імя ахвяраў міліцэйскага свавольства аўтадаваныя скары былі пададзеныя ў абласную прокуратуру, дзе паўбіці разбрарацца. Але, паводле звестак праваабаронцы Сяргея Абадоўскага, разбрарацца найперш пачалі з бесправаўнымі – сведкамі патэнціяльнай крымінальнай справы супраць супрацоўніка міліцыі. Да людзей ужо наведваліся да хаты, пагражалі, патрабавалі напісаць заявы, у якіх яны адмалююцца ад першасных паказанінў. Некаторыя, на жаль, не ўстаялі перад пагрозыўнымі словамі парушальнікаў у пагонах.

«БЕРАСЦЕЙСКАЕ ПАГАДНЕННЕ»

У Берасці адбылася супстрэча прадстаўнікоў мясцовых палітычных партыяў, няўрадавых арганізацый, прафсаюзных аўтаданніяў, СМИ, вынікам якой стала падгісаныне агульнага пагаднення аб утварэнні Каардинацыйнай рады — «Берасцейскае пагадненне». Ініцыятыва, у якую ўвайшлі 16 арганізацыяў, мае развівавацца ў рамках нядзельнай прэсі-конферэнцыі. Актыўісты берасцейскага БНФ «Адраджэнне» Рыгор Бакіевіч. Новайтвароная Каардинацыйная рада мае намер абаўпіцца на рэгіянальнае супрацоўніцтва, дэкларуе адкрыцця супрацоўніцтва з іншымі арганізацыямі, якія не ўвайшлі ў блёк, але стаяць на пазыцыях незалежнасці Беларусі, прынцыпах дэмакратыі і роўнасці.

НАПАД НА СТАРШЫНЮ БАРАНАВІЦКИХ «ФРАНТАВІКОў»

20 чэрвеня Алесь Пікула, старшыня барапанавіцкай арганізацыі БНФ «Адраджэнне» і Парты БНФ, знаходзіўся адзін на штаб-кватэры. У 15.30 у дзвіверы пазванілі. Калі ён адышыў іх, то ўбачыў трох маладых людзей, у адным з якіх пазнаў прадстаўніка г.зв. «ліманаўцаў». Яны запытаць іх, хто яшчэ ёсьць і пачуўшы, што больш нікога няма, захлопнулі дзвіверы і зь нецензурнай лаянкай накінуліся на яго, пачаўшы зьбіваць. На пачатку ён

МАГІЛЁЎШЧЫНА

адбываўся, а потым Алесю ўдалося выврацца. Ён адразу скіраваўся ў рэдакцыю незалежнай газеты, каб патэлефанаваць сябрам, бо з сабою не было ані грошу, ані тэлефоннай карткі - усё засталося ў ofise. Пасля чаго накіраваўся ў ГАУС, дзе напісаў заяву. Цікава, што да бойкі - каля пад'езду, дзе сядзелі людзі сталага веку, «нацыянал-бальшавікі» крчалі, што зараз будуць «вешаць бэнэфайца».

Гэта ўжо на першую спробу баранавіцкіх прарасейскіх, нацыянал-шавіністичных арганізацый нашкодзіць БНФ. Яшчэ ў ліпені 1999 г. яны спрабавалі сарваць сусцрэчу жыхароў горада зь незалежнай прэсай, крчучы: «Сталин, Берия, ГУЛАГ».

«МОЛАДЗЕВАЯ ДУМКА»

Берасцейскі «Малады Фронт» выдаў першы нумар свайго друкаванага органу — газеты «Моладзевая думка». У ім утрымліваюцца звесткі пра дзеяннісць у горадзе арганізацыі, іншых моладзевых аб'яднанняў, інфармацыя пра спартовыя, музичныя акцыі, што адбываюцца апошнім часам, а таксама матэрыялы пра супраціўніцтва па ідэялагічным фронце — БЛСМ.

ФЭСТЫВАЛЬ ДЗЯЦЕЙ-ІНВАЛДАЎ

3-1 па 5 чэрвеня ў Камянцы праходзіў міжнародны фэстываль творчысці дзяцей-інвалідаў, арганізаваны Беларускай асацыяцыйяй дапамогі дзецям-інвалідам. У акцыі прынялі ўдзел арганізацыі з Беларусі і Расеі, прадстаўнікі добрачынных фондаў, галоўным чынам супрацоўнікі Counterpart. Да правядзення імпрэзы даволі спрыяльна паставіліся мясцовыя ўлады, фэстываль быў дазволена праводзіць у мясцовым Доме Культуры.

НАШТО «ВЕРТЫКАЛЬШЧЫКАМ» САМАКІРАВАНЬНЕ?

2-3 чэрвеня ў Пінску прайшоў сэмінар па мясцовым самакіраванын, наладжаны фондам Льва Санегі. Тэмай сустрэчы стала мясцовая самакіраваньне. Удзел у сэмінары ўзялі прадстаўнікі розных грамадзкіх арганізацый, рабеннага і гарадзкага саветаў, райвыканкаму. З запрошаных 15 сябраў гарасвету, на жаль, на сэмінар не зьявіўся ніводны.

24-25 чэрвеня ў Наваградку
абыўся фэстываль навечернай
культуры і рыцарскі бай.

АБАРОНА ПРАВОЎ: АД ТЭОРЫ ДА ПРАКТЫКІ

Пінскі моладзевые цэнтар правоў чалавека правёў 10 чэрвеня сэмінар на тэму «Практычная абарона правоў чалавека». Сэмінар для моладзі праходзіў адзін дзень: быў разгледжаныя практичныя аспекты абароны правоў чалавека, параўнаныя розныя заканадаўчыя сістмы што да правоў чалавека. Пасля лекцый адбылося аблеркаванье проблемай.

ЯК ДАПАМАГЧЫ ЎЦЕКАЧАМ

Прадстаўнік вярхоўнага камісарыяту па справах уцекачоў ААН наведаў Берасцьце, дзе адбылася сустрэча з прадстаўнікамі грамадзкіх арганізацый і ўладаў (апошняя быў прадстаўлены супрацоўнікамі аблерыканкамі). Прадстаўнікі міжнароднай арганізацыі працавалі з адукацыйную праграму, а таксама праграму фінансавай падтрымкі праектаў. Сярод арганізацый, якія зрабілі першы крок да супрацоўніцтва — згуртаваныя нацыянальных меншасціў, «Халакост» ды інш.

ЖАНОЧАЯ САЛІДАРНАСЦЬ

У Пінску выйшоў у свет чартговы нумар выданыя Грамадзкага Крызіснага цэнтра «Жа-

ночая салідарнасць». Мэта, якую ставіць перад сабою арганізацыя «прастунутых» палескіх кабет — інфармаваныя і дапаможаць жанчынам, якія апынуліся ў крызіснай сітуацыі ці то ў сям'і, ці то ў грамадзкіх варуниках. Маецца на ўзвaze юрдычныя, псыхалагічныя парады, матэрыялы на тэму эканомікі сям'і; зъмяшчаючы артыкулы пра сродкі і мэтады дапамогі жанчынам, чые мужы няўмерана спажываюць сыптовыя напоі. Даюцца таксама куханыя парады для кабет з заробкамі ніжэй сярдняга, — а гэта значыць, для большасці беларусак.

«ЖАНЧЫНА Ў ХХІ СТАГОДЗДЗІ»

У Гомелі прайшоў цыкл сэмінараў «Жанчына ў ХХІ стагодздзі», зарганізаваны жаночым інстытутам «Энвіла» пры дапамозе жанчын з абласнога грамадзкага аб'яднання «Ініцыятывы» і гомельскага падраздзялення Беларускай Арганізацыі Працоўных жанчын.

У сэмінары бралі ўдзел 14 прадстаўніц з 9 нуйнадавых аб'яднанняў горада. Ён выклікаў вялікую цікавасць у гамельчанак, паколькі кранаў дастаткова важныя гендэрныя праблемы — разъвіццё жаночага лідарства, мейсца і ролю жанчыны ў грамадстве, прасоўванье жанчыны ва ўладу.

ГРАМАДЗЯНІНІ СҮЛЕДЗТВА: ХТО КАГО?

Грамадзкае аб'яднанне «Прававая ініцыятыва» пры судзейні гомельскіх «грамадзянскіх ініцыятываў» зарганізавала ў Гомелі сэмінар «Грамадзянін і супэдэздтва, прававая і псыхалагічныя аспекты».

Тэма сэмінару, вядома ж, не могла выклікаць задавальненінне ўладаў. Як і склад яго ўдзельнікаў — яны прадстаўляюць практична ўсе наўгадавыя арганізацыі рэгіёну. І даволі часта маюць пэўныя стасункі з прадстаўнікамі ўлады. У форме і ў цывільнім...

Два дні пайшло на абучынне азам пісьменных, з прававога пункту гледжання ўзаемадносін з міліцыяй, прокуратурой, КДБ і іншымі ворганамі, якія апошнім часам праяўляюць глыбокі інтарэс да дзеяннісці NGOs.

ЗАТРЫМАЛІ СТУДЭНТАЎ. ЗА ЎЛЁТКІ...

Два студэнты Гомельскага ўніверситету Зыміцер Карпенка і Зыміцер Кумічоў быў

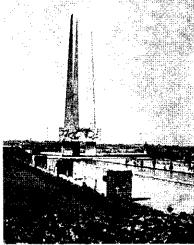
затрыманыя міліцыяй падчас расклейкі ў горадзе ўлётак, якія выкryвалі мясцове чынавенства, што выдаткоўвае велизарныя гроши на будаўніцтва лядовага палацу ў той час, як у гэтым жа мікрараёне Гомеля наагул ніякія бальніцы і стацьі недабудаваная школа. Маладыя людзі былі дастаўлены ў РАУС, дзе на іх быў складзены пратакол паводле артыкулу 143 адміністратyўнага кодэкса «Парушэнне правілаў добраўпрадкаўання і ўтрымання населеных пунктаў». Правы некаторы час Зыміцер Карпенка і Зыміцер Кумічоў быў ізноў выкліканы ў міліцыю, дзе на іх быў складзены яшчэ адзін пратакол, цяпер ужо паводле арт. 167 «Незаконнае выкарыстаныне сцягай, вымпелаў, эмблемаў, сымбаляў і плякатаў». Прычым затрыманыя маладыя людзі мелі размову з намеснікам начальніка абласно-га УУС Салаўёвым, які ўдала сумяшчае міліцыйскія пагоны з дэпутацкімі знакамі Палата прадстаўнікоў. Паводле словаў затрыманых, падчас гутаркі сп. Салаўёў абраў жаўтую кіраўніку Аб'яднанай грамадзянскай партыі, называў іх «алькаголікамі», а таксама пагражай хлопцам 30-сукавым зняволенынем і выключэннем з університету.

БАРДЫ — НАВУЧЭНЦАМ

Гомельскі моладзевые цэнтар «Гарт» завершыў праграму бардаўскіх канцэртаў у навучальных установах Гомельскай вобласці. На працягу траўня канцэрты вядомых бардаў Вольгі Цярэшчанкі і Андрэя Мельнікаў адбыліся ў школах, ліцэях і тэхнікумах Гомеля, Жлобіна, Рэчыцы і Светлагорска. Праграма мела на мэце знаёмства моладзі Гомельшчыны з беларускай музычнай творчысцю, а таксама пошуку грамадзянскіх школынікі і ліцэістуў. Для зацікаўленых на працягу чэрвеня-ліпня будуть арганізаваныя інтэрактыўныя трэнінгі.

РЭДАКТАРЫ ВУЧАЦЦА

9-10 чэрвеня ў гомельскім грамадзкім аб'яднанні «Грамадзянская ініцыятыва» прайшоў сэмінар для рэдактараў трох рэгіянальных газетаў — «Навіны Тураўшчыны», «Рэчыцкі агляд», «Мазырскія ведамасці». Дырэктар выдавецкага цэнтра «Грамадзянскіх ініцыятываў» Аляксандар Шкут аўбачыў рэдактараў асновам макетавання і вёрсткі, дзякуючы чаму гэтыя газеты здолеюць выходзіць самастойнай, без дапамогі гомельскага цэнтра.

ШТО ТАКОЕ «ТРЭЦІ СЭКТАР»?

Моладзева аб'яднанье «Гарт» на базе Рэчыцкага аддзялення «Грамадзянскіх ініцыятываў» правалі для мясцовай моладзі сэмінар-трэнінг на тэму «Трэці сэктар і роля грамадзінскіх арганізацый у жыцці моладзі». Праводзіў сэмінар кіраўнік «Грамадзянскіх ініцыятываў» Алеся Карніенка. Уздел у сустэречы прынялі калія трыцаці чалавек рэчыцкіх маладых людзей, якія актыўна ўдзельнічалі ў амбэркованні праблемаў грамадзінскіх арганізацый і ўдзелу ў іх дзеянасці моладзі.

«АБАРОНІМ БЕЛАРУСКІЮ МОВУ»

2 чэрвеня ў Воршы прайшоў санкцыянуванны пікет, наладжаны сябрамі КХП БНФ, АГП, аршанскамі прафсаозам і Культурна-асьветніцкім цэнтрам імя Уладзіміра Караптевіча. Галоўным лёзунгам акцыі, які быў прыняты загадзі, быў: «Абаронім беларускую мову». Але сярод плякату, што трималі ў руках калія трыцаці ўдзельнікаў пікету, не было ні слова пра беларускую мову. Асноўныя тэмы плякату былі такія: «Мы супраць інтэграцыі», «НЕ - абнішчанью народа».

«КОНТУР» ВУЧЫЦЬ МАЛАДЫХ ДЭМАКРАТАЙ

3-4 чэрвеня Віцебскі Цэнтар Моладзевых ініцыятываў «Контур» правеў чарговы сэмінар для лідараў і актыўістаў моладзевых няўрадавых арганізацый Віцебска і Віцебскага вобласці. На гэты раз тэмай сустэречы стала «Прававая база грамадзінства аб'яднання, рэгістрацыя грамадзінскіх аб'яднанняў». Сэмінар праводзіў сябрам прафабарончай арганізацыі «Вясна» Кастусь Смолікаў.

РОК-КОЛА – 2000

22-23 чэрвеня ў Наваполацку праходзіў фэстываль «Рок-кола – 2000». Арганізацій мэрэпрыемства займаеца наваполацкая творчая майстэрня «Зыніч» пры падрымцы супольнасці «Усяслай Чарадзеў». На фэсце возьмушчалі ўдзел музычныя гурты з усёй Беларусі, а таксама госьці з Украіны і Расеі.

«КРЫВІЧ» ЯДНАЕ

Варшанскі цэнтар «Крывіч» выступіў з ініцыятывой аб'яднаніем дэмакратычных арганізацый горада ў Каардынацыйную Раду Дэмакратычных сілаў Аршанскае раёну. 7 чэрвеня было праведзена паседжанне, на

якім большасць прадстаўнікоў арганізацый пагадзіліся з прапановай ініцыятараваў гэтай ідэі.

ЗАПРАШАЕМ У ЭКАЛЯГІЧНЫ ЛЕТНІК

Моладзевая экалягічная суполка «Экавіта» і віцебскі Цэнтар моладзевых ініцыятываў «Контур» праводзіць пад Віцебскам ля возера Лясное моладзевы экалягічны летнік. Уздел у летніку прымалі лідары і актыўісты моладзевых аб'яднанняў і ініцыятываў г. Віцебску і Віцебскага рэгіёну. Летнік будзе трываты 10 дзён. Пад час яго пройдзе шэраг экалягічных трэнінгаў, спартовых гульняў і спаборніцтваў, прагучычаць песні беларускіх бардаў, урэшце будзе ўрачыста ўзынты бел-зялёна-белыя сцягі - афіцыйныя сымбаль суполкі «Экавіта».

ПАД АХОВАЙ...

16 чэрвеня ў Воршы прайшоў прававы сэмінар для актыўістаў НДА, партыяў і Свабоднага прафсаозу, якія прымалі ўздел у пікетах і іншых масавых акцыях. Праводзіў яго юрыст Свабоднага прафсаозу Алег Граблеўскі, які азnaméй ўдзельнікаў зь іх правамі і абавязкамі. Пад час правядзення сэмінару калія дома дзяжу́рну поўны аўтобус міліціянтаў.

СУСТРЭЛІСЯ НА БАРЫКАДАХ

20 чэрвеня прадстаўнікі васьмі грамадзінскіх аб'яднанняў, партыяў, газеты «Куцейна» і Свабоднага прафсаозу ўсё ж такі сустрэліся са старшынём Аршанскае гарвыканкаму Валінцінам Майсеюком. Арганізацыі дабіваліся сустрэчы з чыноўнікамі з нагоды таго, што на прайцы ўжо доўгага адразу часу вялікая колькасць дэмакратычных ініцыятываў гораду ня можа зарэгістравацца ці прайці перарэгістрацыю, бо прадстаўнікі трэцяга сектара сутыкаюцца з амаль паўсюдным адмовамі чыноўнікамі пры спробе атрымання памяшканняў пад юрыдычнымі адресам. Размова з Майсеюком да паразумення не прывяла. Старшыня выканкаму катэгарычна заяўві, што памяшканні пад дзеянасць арганізацый выдзяляцца з камунальнай уласнасці ня будуть, а то, што адмалююць у зыніцы ў аренду дырэктары прадпрыемстваў, то ён нічога зрабіц ня можа - яны уладам «не падпрадкоўваюцца» ■

Пры падрыхтоўцы арганінальных матэрыялаў выкіравання інфармація Беларускай Асацыяцыі Рэурснікаў Цэнтраў (БАРЦ), Віцебскага моладзевага цэнтра «Контур», БелАПАН, фотадзімкі IREX.

БЕЛАРУСКІ ПЭН-ЦЭНТАР

БЕЛАРУСКІ ПЭН-ЦЭНТАР — аўтаднальне прафесійных літаратаў, створанае ў 1989 годзе з мэтай пашырэння інтэлектуальнага супрацоўніцтва прадстаўнікоў творчых прафесій, развіцця беларускай культуры, выхавання ў грамадзкай сывідомасці высокіх гуманістичных ідэалаў. У склад Беларускага ПЭН-цэнтру уваходзяць калія 100 пісьменнікаў, якія працоўваюць у Беларусі і за ейннымі межамі.

У 1990 годзе Беларускі ПЭН-цэнтар быў прыняты ў Міжнародны ПЭН-клуб - сусветную асацыяцыю пісьменнікаў, мітамі якой зьяўляюцца раззвіццё міжнароднага культурнага супрацоўніцтва ў галіне літаратуры, садзейнічанне рэалізацыі прынцыпу свабоды слова, абарона пісьменнікаў і прадстаўнікоў іншых творчых прафесіяў, якія пераследуюцца за выражэнне сваіх поглядаў.

Сумесна з іншымі беларускімі і замежнымі прафабарончымі арганізацыямі ПЭН-цэнтар вядзе працу па зборы і распаўсюджванні інфармаціі, аб пераследованні асобаў творчых прафесіяў, аказвае ім падтрымку шляхам зъяўлення працэстаў, прынесьцяў звязаныя з іх абарону і г. д.

У ПЭН-цэнтры функцыянуе юрдычына служба. Яна відзе сваю працу па трох асноўных накірунках: консультацыі і прававое забесьпячэнне, аналіз і падрыхтоўка каментароў прыманых нарматыўных актаў, закранаочных ты ў іншых аспектах свабоды слова і друку ў Беларусі; збор і агульненне інфармаціі пра факты парушэнняў права пісьменнікаў, журналістураў, СМІ ў рэспубліцы.

Пачынаючы з 1996 году, вядзенца маніторынг на праблеме рэалізацыі свабоды слова і друку ў Беларусі. Матрыяны маніторынгу прастадаўляюцца міжнародным прафабарончым арганізацыям, а таксама прадстаўленыя на старонцы Беларускага ПЭН-цэнтру ў Інтэрнэт.

Адрэс:

г.Менск, вул. Залатая горка, 2-101.
Тэл.213-34-61

БАРЫСАУСКІ ЦЭНТАР ГРАМАДЗІНСКІХ ІНІЦЫЯТЫВАЎ «СКРЫЖАВАНЬНЕ»

Барысаўскі цэнтар грамадзінскіх ініцыятываў «Скрыжаваньне», які распачаў сваю дзеянасць ад лістапада 1998 года, быў утвораны для аказання кансультатыўнае, мэтычынае, інфармацыйнае, тэхнічнае дапамогі

няўрадавым арганізацыям Барысаўскага, Смалявіцкага, Крупскага і Бярэзінскага раёнаў дзеля развою грамадзянскае супольнасці ў іх рэгіёне.

Асноўнымі кірункамі дзеянасці «Скрыжаваньне» зьяўляюцца інфармацыйна-тэхнічнае забясьпечэнне дзеянасці мясцовых няўрадавых арганізацый, пошуки сродкаў для падтрымкі грамадзянскіх ініцыятываў, арганізацыя навучальных праграмаў для лідараў і актыўістаў мясцовых няўрадавых арганізацый, правядзенне масавых спартовых і турыстычных мерапрыемстваў. Адным з найпрыятнічнейшых кірункаў варты адзначыцца вылучэнне ў рэгіёне.

Цэнтар «Скрыжаваньне» мае партнэрскія стасункі са шматлікімі арганізацыямі адзначанага рэгіёну (Жодзіна, Смалявічы, Крупкі, Бобр і інш.), а таксама Польшчы (波兰) групам Amnesty International, гданьская арганізацыя «Młodzi demokraci», люблінскія Школьныя клубы Эўрапейскія ды інш.). У межах Цэнтра дзеянасць шэраг маладых няўрадавых арганізацый: маладзевы цэнтар «Абярэг», спартова-турыстычны клуб «Волат», настайніцкі клуб «Настайнікі Бацькаўшчыны», асьветніцкі клуб ім Тышкевіча, рок-клуб «Вайдзлоты», скайкасць аб'яднаныя ды шагаг іншых.

З арганізацыйна-тэхнічнае падтрымкі Цэнтру лягтася ажыццяўляюцца ў сёлета працягвае ажыццяўляюцца шэраг выдаўецкіх праектаў. З найбольш удалых варты адзначыцца выданы інфармацыйна-правабарончага бюлётэню «Разам», маладзевых пэрыёдкі «Маладая барысаўская газета», «Маладзік», «Плячанскі веснік», а таксама шырокага відомага па ўсёй краіне футбольнага выдання «Offside». Перыядычна адбываюцца курсы кампьютаравага навучання для маладзі.

У 1999-2000 г.г. Цэнтрам быў праведзены шаг навучальных сэмінараў, скіраваныя на падвышэнне прафесійнага узроўню маладых журналістаў рэгіёну і прававых ведаў грамадзінскіх і палітычных актыўістаў. Улетку пры падтрымкы Цэнтра што-месяц ладзіліся маладзевы скайцкія і футбольныя лятыні.

На пачатку году былі падтрыманыя ѹ ажыццяўленыя настайніцкія праекты, скіраваныя на пазаклясную працу з моладзьдзю. Асабліва паслыходзімым можна называць дзеянасць школынага клубу «Бацькаўшчына» СШ №12 г. Барысава.

Сёлета, як і раней, дзеянасць «Скрыжаваньне» ўва многім будзе вызначана пашукам і падтрымкай новых ініцыятываў у рэгіёне, дапамогай у пайстаниі новых пэрыядычных выданняў.

З найбліжэйшых пляніў Цэнтру неабходна адзначыцца праведзенне маладзевага падтрымкі «Сыцежкамі Адама Міцкевіча», а таксама ўроціцы традыцыйнага двухдзённага футбольнага турніру на Кубак Незалежнасці.

Кантактная інфармація:
222120 Менская вобл., Барысаў-15 а/с 641
тэл./факс (01777) 6-70-55
E-mail: crossrd@crossrd.org.by

**БЕРАСЬЦЕЙСКІ АБЛАСНЫ
ЦЭНТАР ПАДТРЫМКІ
ГРАМАДЗЯНСКІХ
ІНІЦІЯТЫВАУ «ВЕЖА»**

Цэнтр «Вежа» заснаваны ў лістападзе 1997г. і зарэгістраваны ў студзені 1998 г.

Сябрами Цэнтра «Вежа» сёняння з'яўляюцца 23 чалавекі, у ліку якіх студэнты, маладыя супэцыялісты і лідэры грамадскіх аб'яднаньня «Берасьцейшчыны».

Цэнтр уваходзіць у Асамблею дэмакратычных нярэйдавых арганізацый Беларусі а таксама з'яўляецца адным з зааснаўльнікаў Беларускай асацыяцыі рэсурсных цэнтраў (БАРЦ).

Берасьцейскі абласны цэнтар падтрымкі грамадзкіх ініцыятыў «Вежа» лічыць сваёй місіі ствараныне грамадзянскай супольнасці ў незалежнай Беларусі шляхам падвішыннай актыўнасці грамадзянай Берасьцейшчыны, кіруючыся прынцымамі гуманізму, свабоды і дэмакратыі.

Задачы Цэнтра «Вежа»:

- павелічэнне інтэлектуальнаага патэнцыялу рэгіёна і грамадзкай актыўнасці яго жыхароў;
- падтрымка дыялагу як паміж рознымі групамі грамадзтва, так і паміж Беларусью і замежнымі дзяржавамі;
- фарміраваныне культуры і нацыянальнай сяздомасці;
- падтрымка грамадзтва на шляху фарміраваныне рынакавай эканомікі;
- падтрымка ініцыятыў, якія спрыяюць абароне правоу і свабоды чалавека.

Цэнтр «Вежа» працуе з зарэгістраванымі грамадзкімі аўяднаннямі, нефармальными групамі, ініцыятыўнымі грамадзянамі й незалежнымі выданнямі. Усе паслугі Цэнтра бісплатныя.

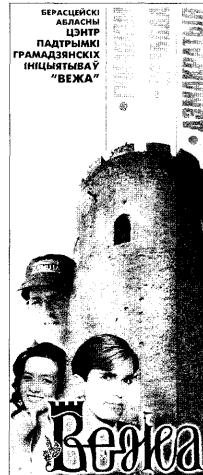
Дзяяньніцы цэнтра скіраваная на:

- інфармацыйную падтрымку;
- выданыне бюлетэня «Каліва»;
- кансультатыўныя пытаннямі рэгістрацыі і прававага поля НДА фандрайзінгу, паблік рэлэйшнз;
- бібліятэка, падліска на газеты;
- інфармацыйная аб новых праграмах і конкурсах фонду і арганізацый;
- інтэрнэт;
- база дадзеных партнёрскіх сувязяў NGO у краіне і за мяжою;

Тэхнічную падтрымку.

- карыстальнікамі кампютарамі;
- выдавецкім цэнтрам, макетаваньне, памажэнніе, прадастаўленне памяшканьня;
- Адукцыйную падтрымку.

- сэмінары і трэнінгі;
- мойнія курсы;
- кампютарныя курсы;
- курсы карыстальнікаў інтэрнэт.

Берасьцейскі абласны цэнтар падтрымкі грамадзкіх ініцыятыў «Вежа» лічыць сваёй місіі стварэнні грамадзянскай супольнасці ў незалежнай Беларусі шляхам падвішыннай актыўнасці грамадзянай Берасьцейшчыны, кіруючыся прынцымамі гуманізму, свабоды і дэмакратыі.

**БЕЛАРУСКАЯ
РЭСПУБЛІКАНСКАЯ
ГРАМАДЗКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ
«АБ'ЯДНАНЫ ШЛЯХ»**

Зарэгістравана ў 1995г., прайшла перарэгістрацыю ў 1999-м; мае добрачынны характар дзеянасці.

Наша місія: садзейнічаць развіцію некамерцыйнага сектара Беларусі, дзяламагаючы грамадзкім арганізацыям эфектыўна працаўцаў і заваёваўцаў грамадзкое прызнаныне.

Наш расурсны цэнтр працануе: інфармацыйно

- бадаў дадзеныя: беларускіх грамадзкіх арганізацый, перыядычных выданьняў беларускіх НКА, прэс-маніторынга;
- наша выданыні: Даведнік беларускіх грамадзкіх аўяднанняў; даведнік грантадаўцаў «Фінансавая падтрымка грамадзянскай супольнасці на Беларусі»; зборнік артыкулаў «Прававое становішча грамадзкіх аўяднанняў у Рэспубліцы Беларусь», а таксама мэтаадычныя дапаможнікі па прававых аспектах дзеянасці грамадзкіх арганізацый, дапаможнік «Эфектыўнае развіціе грамадзкіх арганізацый», штотэмесавыя бюлетэні БРГА «Аб'яднаныя шляхі»;

- унікальную спэцыялізаваную бібліятэку, у якой: даведнік фондаў-грантадаўцаў і мэтаадычных матэрыялаў па збору сродкаў, перыядычны і даведнічы выданыні аб дзеянасці трэціага сектара Беларусі, краін былога Савецкага Саюза, краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, а таксама выданыні па пытаннях мэждыдзяржнага ў НКА;

- прэс-маніторынг беларускіх нацыянальных і рэгіянальных газет «Публікацыі аб беларускіх НКА, замежных фондах і арганізацыях» (30 000 артыкулаў, пачынаючы з кастрычніка 1996 года).

Кансультатыўныя

- па прававых аспектах стварэння і дзеянасці грамадзкіх арганізацый;
- па пытаннях напісаныння праектай праановы.

Адукцыйныя паслугі

- сэмінары, трэнінгі і «круглыя сталы» для прадстадзінку НКА Мінска і малых гародоў Беларусі па актуальных пытаннях дзеянасці НКА;
- ABC-курсы для «навічкоў» у тэрцім сэкторы;
- падрыхтоўка і павышэнніе кваліфікацыі трэнераў для НКА;
- курсы па навучанью працы на кампутары (печатковыя, прасунутыя ўзоровень і спэцыяльная падрыхтоўка);
- курсы па арганізацыі працы з дакумэнтамі.

тамі ў НКА і курсы бізнесовай карэспандэнцыі на ангельскай мове.

Тэхнічныя паслугі:

- карыстаньне кампютарам, электроннай поштай, Internet, фотакалівальнай тэхнікай для ажыцьцяўлення статутнай дзеянасці;
- карыстаньне памяшканьнем (18м²).

Звяртайдзяцца: вул. Уральская, 3-30, 220037, г. Мінск,
Тэл./факс: (017) 230 32 76, 230 80 5
E-mail: uwb@user.unibel.by

ДАВЕДНІК «ПАДТРЫМКА ГРАМАДЗЯНСКІЙ СУПОЛЬНАСЦІ НА БЕЛАРУСІ»

Пры фінансавай падтрымцы Фонду Чарльза Сциюарта Мотта і пасольства Федэратыўнае Рэспублікі Германія вышыла другое выданынне Даведніка «Падтрымка грамадзянскай супольнасці на Беларусі».

У паруінані з першым выданыннем, назва даведніка крыху змянілася - зынікла слова «Фінансавая». Гэта абулюена тым, што да інфармацый аб установах, якія падтрымліваюць праекты фінансава, дадалісь звесткі аб арганізацыях і прадстаўніцтвах, якія аказваюць іншыя, на менш важныя, віды падтрымкі: інфармацыйную, кансультатыўную, арганізацыйную і інш.

Даведнік утрымлівае інфармацію аб 39 фондах і арганізацыях, якія аказваюць фінансавую і іншыя віды падтрымкі беларускім грамадзкім аўяднанням.

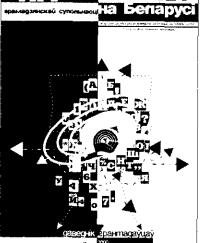
ДАВЕДНІК ПЕРЫЯДЫЧНЫХ ВЫДАНЬНЯЎ БЕЛАРУСКІХ ГРАМАДЗКІХ АЎЯДНАННЯЎ

Пры фінансавай падтрымцы Фонду Чарльза Сциюарта Мотта і пасольства Федэратыўнае Рэспублікі Германія вышыла першы на Беларусі даведнік, які працануе інфармацію аб перыядычным друку сучаснага трэцяга сектара ў такім аўтаматызованым выданынні, якім з'яўляюцца і прыпыніяюць сваю дзеянасць шматлікія ініцыятывы. Даведнік вельмі падрабязна знаёміць з 243 выданыннямі беларускіх грамадзкіх аўяднанняў.

У дадатку вы знойдзеце дыяграмы, якія прадстаўляюць працэнтныя судносіны размеркавання выданьняў НКА па рэгіёнах і па тэматацы, а таксама анкету, якую Вы можаце запоўніць самі і працанаваць рэдактарам перыядычных выданьняў, якія не ўтваряюць ўласнай выданынні, але з'яўляюцца пад час яго стварэння (абавязковай умовай з'яўляюцца наяўнасць сігнатур і падпісіў на пакрыніці). Даведнік вельмі падробнай згадывает з 243 выданыннямі беларускіх грамадзкіх аўяднанняў.

БРГА «Аб'яднаныя шляхі» пастаянна папяўняе базу дадзеных перыядычных выданьняў беларускіх НКА і плянне перавыданыне Даведніка ў наступным годзе.

ПАДТРЫМКА на Беларусі

прэзэнтация

NOTA BENE: ЗЬВЯРНІ ЎВАГУ!

Штомесяцовы бюлетэнь Магілёўскай інфармацыйнай Сеткі мае слоган: «Разумны шукae сібру — дурань стварае ворагаў». І, мусіць, нездарма - магілёўскае аўд'янданне «Кола сібру», якое і выдае штомесяцовік, спрэвядліва разылчівае на тое, што «NOTA BENE» знойдзе сабе не толькі аўтады інфарматараў, але і прыхільнікаў.

Бюлетэнь інфармуе пра імпрызы, што ладзілі магілёўскую дэмакратычную суполку, у першую чаргу самое «Кола сібру», паведамляе навіны з раёну Магілёўчыны, распавядзе аб проблемах Трэцяга сектару і аб спосабах іх рашэнняў.

Каардынаты бюлетэню:

Тэл./факс (0222) 22-97-82

Тэл. 22 33 03

e-mail: krug@user.unibel.by/

А прапановы, матэрыялы і авесткі можна накіроўваць па адрэсе:

NotabeneNGO@mail.ru

прэзэнтация

Праграма «Малая праекты пры садзейнічанні Амбасады Карабеўства Нідэрлянды» (MATRA)

Праграма «Малая праекты пры спрыяйнні Амбасады Карабеўства Нідэрлянды» мае на мэце прадстаўлены грамадзкім арганізацыям і прыватным асобам фінансавай падтрымкі для реалізацыі імі розных праектаў. Перавага праграмы заключаецца ў тым, што рашэнне аб прадстаўленні субсидыяў той ці іншай арганізацыі прымаецца Амбасадай Карабеўства Нідэрлянды самастойна, што дазваляе ў больш кароткім разгледзіці і прыніць рашэнне на кожным асобным запыце.

Праграма дзеяйнае ў Эстоніі, Літве, Украіне, Расіі, Беларусі.

Памеры гранта не перавышаюць 9000 даляраў ЗША. Фінансавая падтрымка праекту зьяўляецца аднаразовай.

Правілы падачы заявак: з запытам аб прадстаўленні фінансавай падтрымкі неабходна зъвірнуцца ў Амбасаду Карабеўства Нідэрлянды. Заяўкі прымаюцца на працу ўсяго года. Аб выніках разгляду паведамляецца ў пісмовай форме.

У межах праграмы могуць быць прыфінансаваны праекты, скіраваныя на:

- Умацаванне праўнай абароненасці і гарантый праву асобы;
- Павышэнне выніковасці систэмы ўдзелу грамадзкасці ў працэсе кіраўніцтва і прыняція раешнін;
- Інфармаванне грамадзкасці шляхам распаўслу брашураў і праспектаў;
- Выпуск перыядычнага выдання, прысьвечанага працэсам грамадзкіх зменай;
- Арганізацыю сімінару па проблемах правоў чалавека, свабодных выбараў, навакольнага асяроддзя і дзяржавы.

У межах праграмы не фінансуецца дзейнасць, якая носіць дабрачынны характар (пастаўка прадуктаў харчавання, аказанне мэдычнай дапамогі).

Заяўка на грант павінна ўтрымліваць:

- Апісаныя мэтавай накіраванасці праекту. Неабходна дакладна ўказаць, чым менавіта заключаецца плянунем унёсак ад реалізацыі дадзенага праекту ў дэмакратычны працэс;
- Указаныя мэтавай группы праекту;
- Апісаныя канкрэтнай дзейнасці ў рамках праекту;
- Тэрмін, на які разылчаны праект;
- Уласны ўнёсак і пахаданы ўнёсак звініцтва;
- Бюджэт.

Кантакты: Амбасада Карабеўства Нідэрлянды, Польша

Паштовая адрэсса: ul. Chocimska 6,

00-791 Warsaw, Poland

Тэлефонны: (4822) 49-23-51/2

Факс: (4822) 48-83-45

прэзэнтация

Вэстмінстэрская Фундацыя за Дэмакратыю (ВФД) (Westminster Foundation for Democracy)

Вэстмінстэрская Фундацыя за Дэмакратыю падтрымлівае праекты, якія робяць унёсак у развіціцьцё платорычных дэмакратычных інстытуцый у розных краінах. ВФД працуе ў трох рэгіёнах: Цэнтральная і Усходняя Еўропа, СНД, Англія-мойнай Афрыка.

ВФД можа падтрымца

наступныя ініцыятывы:

- выбарная сістэма і адміністраванне;
- парламентарныя падтрымкі;
- палітычныя партыі;
- незалежныя СМИ;
- прававыя реформы;
- прафсаюзы;
- абарона правоў чалавека;
- начоныя арганізацыі;
- іншыя палітычныя НА;

Перавага аддаецца праектам, якія:

- ўтрымліваюць дакладны план дзеяньняў, скрываюць на дасягненне пэўнага выніку;
- скрываюць на атрыманніе доўгатэрміновых вынікуў;
- спрыяюць стаўленню арганізацыі як самадастакованай структуры, а не патрабуючай далейшага дадатковага фінансавання.

ВФД не фінансирае:

канфэрэнцыі, даследаванні, адукацыйныя стыпэндыі, культурныя, аздараўленчыя і сацыяльныя праграмы. ВФД не падтрымлівае арганізацыі, якія выступаюць за гвалтоўную мэтыады дасягнення пастаўленых мэтай.

Аднімістрацыйныя выдаткі фінансуюцца ў мінімальнym памеры. Абсталяванье забяспечваецца, звязаныя з рациональнымі патрэбамі.

Правілы падачы заявак

Перад падачай заяўкі на грант неабходна зъвірнуцца ў ВФД з лістом, які змяшчае картотку інфармацыю пра арганізацыю і агульную ідэю праекта. Заяўкі прымаюцца на расейскай і ангельскай мовах.

Дзяліўную інфармацыю па пытаннях складання заяўкі, патрабаванняў да бюджету і правілах працы фундацыі вы атрымаеце непасрэдна з ВФД у адказ на папярэдне дасланные вами ліст.

Заяўка павінна дасылацца ў ВФД, за 2 месяцы да чарговага разгляду.

Разгляды заявак адбываюцца 4 разы на год (напрыканцы студзеня, красавіка, ліпеня і кастрычніка). Інфармаванне аб выніках кожнага разгляду адбываецца на працу тыдня пасля здадзення.

Паштовы адрэс: 2nd Floor, 125 Pall Mall, London SW1Y 5EA, United Kingdom

Тэлефон: +44 207 930 0367

Факс: +44 207 930 0449

E-mail: johnm@wfd.org

авесткі

АБ'ЯДНАННЕШКОЛА ЛІДЭРАЎ
(Варшава)

Пры дапамозе

МОЛАДЗЕВАГА
ІНФАРМАЦЫЙНАГА ЦЭНТРУ

ШКОЛА ДЛЯ МАЛАДЫХ ЛІДЭРАЎ

Тэрмін правядзення:
2-16 верасня 2000 году.

Месца правядзення:
прыгарад Варшавы.

Школа для маладых
лідэрў гэта:

- тэарычныя і практичныя веды;
- інтарактыўныя методы навучання;
- прафесійныя трэнэры і выкладчыкі;
- запрошаныя госьці.

Удзельнікі школы для маладых
лідэрў атрымаюць веды:

- як рабіць прамовы і удзельнічаць у дэбатах;
- як будаваць каманду;
- як праводзіць кампаніі па выбарах;
- як праводзіць аналіз місцавага грамадства;
- як кіраваць праектам;
- як выходзіць з канфліктных ситуацый;
- па асновах этикі публічных выступаў.

Навучэнцы: асобы, узросту 19-27 годоў, якія займаюцца грамадзкай ці палітычнай дзейнасцю. Ад кадыдату вымагаецца добрае валоданнне польскай мовай.

Школа будзе проходзіць у Польшчы, у пригарадзе Варшавы.

Выдаткі на навучанне, пражыванне і харчаванне пакрываюцца арганізаціямі.

Анкету ѹ дадатковую інфармацію можна атрымаць у Моладзевым інфармацийным Цэнтры, які знаходзіцца па адрэсе:

Менск, 220013,
вул. Дараўзвіча, 4-8,
тэл. (017) 239 3117,
факс (017) 232 2743
ци па інтэрнэту: <http://www.szkola-liderow.pl>

Запойненыя фармуляры просім Вас даслаць на адрэс Моладзевага інфармацийнага Цэнтру да 20 ліпеня.

абвесткі

ФОНД «ІНСТИТУТ НА КАРЫСЬЦЬ ДЭМАКРАТЫ ВА ЎСХОДНЯЙ ЭЎРОПЕ»
АБВЯШЧАЕ КОНКУРСЫ МАЛЫХ ГРАНАТ

«ПАДТРЫМКА ГРАМАДЗКИХ ІНІЦІЯТЫВАЎ У БЕЛАРУСІ»

Мэты конкурсу:

Падтрымка і разыўцыць ўсёрадавых арганізацый ў грамадзкіх ініцыятываў у Беларусі.

Умовы конкурсу:

Заяўку прымаюць ад зарэгістраваных і незарэгістраваных аўтаданініяў.

У конкурсе могуць удзельнічаць праекты, дзеянасць якіх накіравана на:

- захаванне нацыянальнай культурнай, гісторычнай і прыроднай спадчыны;
- стварэнне партнэрскіх сувязяў паміж арганізацыямі;
- умацаванне грамадзкай супольнасці.

Фонд не разглядае праекты ад прыватных асобаў і аўтаданініяў:

- якія падтрыманы іншымі спонсарамі;
- якія ўжо былі двойчы падтрыманыя Фондам;
- якія былі падтрыманыя ў конкурсе IDEE ў 1998 альбо 1999 гг., і якія не прадстаўлі справаздачу за падтрыманы праект;
- бюджет якіх перавышае 1500\$.

Заяўку прымаюць да 6 жніўня 2001 г.

Заяўку на грант мусіць уключаць наступныя раздзялы:

I. Інфармацыйная характеристыка праекту:

1. Назва конкурсу;
2. Назва праекту;
3. Назва арганізацыі;
4. Кіраўнік праекту;
5. Адрас і телефон;
6. Дата і месца рэгістрацыі;
7. Тэрмін выканання праекту.

II. Рэзюмэ (6-7 сказаў);

III. Падставы да напісання праекта: апісаныне канкрэтнай проблемы, якую Вы зібираецца вырашыць з дапамогай дадзенага праекту.

IV. Апісаныне дзеянасці: пасыядлоўнае апісаныне, як Вы зібираецца выконваць задачы і дасягнуч' пастаўленай мэты.

V. Чаканыя вынікі: якія карысць будзе ад Вашага праекта для грамадзтва і як Вы бачыце яго прагні.

VI. Бюджэт: падрабязнае апісаныне і аргументаваныне кожнай пазыцыі.

«ПАДТРЫМКА АДУКАЦЫЙНЫХ ІНІЦІЯТЫВАЎ У БЕЛАРУСІ»

Мэты конкурсу:

Падтрымка і разыўцыць незалежных адукацыйных ініцыятываў у Беларусі.

Умовы конкурсу:

Заяўку прымаюць ад прыватных асобаў (настайдыка, выхавацьця і інш. асобаў, якія займаюць адукацыйнай дзеянасцю), зарэгістраваных і незарэгістраваных аўтаданініяў.

У конкурсе могуць удзельнічаць праекты, звязаныя з адукацыйнай дзеяцей і моладзі, і дзеянасць якіх накіравана на:

- захаванне нацыянальнай культурнай, гісторычнай і прыроднай спадчыны (краязнаўства, экалёгія, ліквальна гісторыя, турыстыка, мастацтва і г.д.);
- разыўцыць ў дзеяцей і моладзі здольнасці жыць і працоўшчы груп;
- інтэграцыйную дзеянасць на карысць дзеяцей і моладзі ў ліквальному асфэрызізі;
- распаўсюджанне дэмакратичнай культуры і дэмакратычных каштоўнасцей у сярод школьнай моладзі, а таксама разыўцыць краунных здольнасцяў у маладых лідараў;
- арганізацыйную актыўнасць удзелу вучняў, башкую і настайдыку ў пракцэсі прыніціць рашэнні ў вырашэнні праблемаў у іх школьнай супольнасці;
- факультатыўнае разыўцыць ў конкурсе IDEE ў 1998 альбо 1999 гг., і якія не прадстаўлі справаздачу за падтрыманы праект;

Фонд не разглядае праекты ад прыватных асобаў і аўтаданініяў:

- якія падтрыманы іншымі спонсарамі;
- якія ўжо былі двойчы падтрыманыя Фондам IDEE;
- якія былі падтрыманыя ў конкурсе IDEE ў 1998 альбо 1999 гг., і якія не прадстаўлі справаздачу за падтрыманы праект;
- бюджет якіх перавышае 1500\$.

Заяўку прымаюць да 6 жніўня 2001.

Заяўку на грант мусіць уключаць разыдзелы, згаданыя ў пагляднай абвесткі, а таксама падрабязнае апісаныне і аргументаваныне кожнай пазыцыі.

У сувязі з адсутнасцю працдстаўніцтва Фонда ў Беларусі прыём заявак ажыццяўляецца толькі місіонерскімі расурсавымі цэнтрамі:

- Берасцейская вобласць - Цэнтар «Век», 224023, Берасць, вул. Савецкіх памежнікаў, 52. Тэл.: (0162) 203487, 203492;
- Віцебская вобл. - Аддзяленне Фонду імя Льва Сапегі, 210015, Віцебск, вул. Чарняўскага, 12/17. Тэл.: (0212) 224925;
- Гомельская вобласць - Аб'яднанне «Ратуша», 230023, Гомель, вул. Будзёнага, 48а, п.31. Тэл.: (0152) 442290;
- Гомельская вобласць - Асаціяцыя «Кала сібру». 212030, Гомель, зав. Чакава, 16. Тэл.: (0222) 229782;
- Менская вобласць і г. Менск - «Цэнтар Супольнасць», 220023, Менск, пр-т Ф. Скарыны, 109-8. Тэл.: (017) 2639990.

Калі ласка, выражце гэты купон і дашліце на адрас:

п/с 196, Менск-36, 220036

Шаноўныя
сябры,
калі вы жадаеце
атрымліваць
наш бюлетэнь
запоўніце картку
і дашліце
на наш адрас.

Арганізацыя: _____

Імя: _____

Паштовы адрас: _____

Тэлефон: _____

E-mail: _____

**БЮЛЕТЕНЬ №3
ЧАРВЕНЬ 2000**

Матэрыялы падрхтаваны
Выканаць Боро
Асаціяцыя Демакратычных
Народавых Арганізацый

Адрас: п/с 196, Менск, 220036
E-mail: ngo@user.unibel.by
<http://ngo.unibel.by>

Наклад 299 асобскай
Вынадаць раз на месец
Распаведчыца бліблія

Рэдагтарка публіцыка
на бліблія абвесткі